

Editorial

Začátek lidského života

Ve Slovníku spisovného jazyka českého je termín *početí* definován jako *vznik zárodku živého tvora v těle matky*. Živý tvor vzniká spojením otcovské a mateřské zárodečné buňky. Spojí-li se zárodečné buňky lidské, vzniká tvor lidský – člověk. Přednosta Ústavu pro histologii a embryologii 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy doc. Petr Hach předkládá ve svém článku dostatek informací prokazujících, že nový lidský jedinec – s vlastní genetickou výbavou, naprosto odlišnou od genetického vybavení matky i otce – existuje skutečně od početí. Zygota, která vzniká spojením mužské a ženské zárodečné buňky, sama řídí svůj růst i vývoj, je vnitřně neprogramována, a od matky potřebuje jen kyslík, výživu a ochranu.

Nepředpojatý přírodovědec nemá důvod pochybovat, že individuální lidský život začíná početím. Avšak někteří lidé mohou mít, a také mají, zájem s lidským zárodkem manipulovat. Takové počínání, zvláště je-li spojeno s likvidací alespoň části embryí, se ovšem obtížně obhájí. Tu přichází na pomoc filozof s nápadem, že lidské embryo je sice člověk, ale nikoli osoba: ve své výživě je plně odkázáno na matku, nevnímá a nemůže používat rozum ani vůli. Není-li však embryo osobou, není potřeba mu přiznat lidskou důstojnost a lidská práva, a tedy ani právo na život.

Pomiňme skutečnost, že schopnost registrovat reakci na vnější podněty závisí méně na věku nenarozeného lidského tvora a více na citlivosti použitých metod. Avšak nelze přehlédnout, že ani dospělí lidé s těžkým postižením a lidé v bezvědomí nemohou používat rozum a vůli. Bude-li statut osoby vázán na vnímavost, rozumnost a vůli, nemálo lidských bytostí přestane být osobami a ztratí lidská práva. Názory nelze zakázat, není však tato vize děsivá? Moderní poznatky o počátku lidského života ovšem potvrzují oprávněnost prohlášení Listiny základních práv a svobod, že „*lidský život je hoděn ochrany již před narozením*“.

Pojednání o počátku lidského života, ale i články o přirozeném plánování rodičovství, sexuální výchově a sterilizaci, zařazené do předkládaného čísla Scripta bioethica, obsahují četné informace a mohou být na pozornost čtenáře dosti náročné. Zážitek uvolnění snad přinese četba vzpomínek na diplomatickou misi ve Vatikáně, jejíž autor není nadarmo synem velkého básníka.

Květoslav Šipr